स्थालिकामक्षयान्ददौ। उवाच च प्रसन्नात्मा भास्करो द्रुपदात्मजाम्। आराधयन्तीं भावेन सर्वत्र शुचिमानसाम्। स्थाल्यैतया महाभागे! यावन्तोऽन्नार्थिनो जनाः। तावन्तस्तृप्तिमाप्स्यन्ति यावच्च त्वं न भोक्ष्यसे। भुक्तायां त्वयि रिक्तैषा पूर्णभक्ता भविष्यति। रसवद्व्यञ्जननिधिरिच्छाभक्ष्यप्रदायिनी। इत्थं वरस्तया लब्धः काश्यामादित्यतो मुने!। अपरश्च वरो दत्तस्तस्यै देवेन भास्वता। रविरुवाच। विश्वेशाद्दक्षिणे भागे यो मां त्वत्पुरतस्थितम्। आराधयिष्यति नरः क्षुद्बाधा तस्य नश्यति। अन्यश्च मे वरो दत्तो विश्वेशेन पतिव्रते!। तपसा परितुष्टेन तं निशामय वच्मि ते। प्राग्रवे! त्वां समाराध्य यो मां द्रक्ष्यति मानवः। तस्य त्वं दुःखतिमिरमपानुद निजैः करैः। अतो धर्मप्रिये! नित्यं प्राप्य विश्वेश्वराद्वरम्। काशीस्थितानां जन्तूनां नाशयाम्यघसञ्चयम्। ये मामत्र भजिष्यन्ति मानवाः श्रद्धयान्विताः। त्वद्वरोद्यतपाणिञ्च तेषां दास्यामि चिन्तितम्। भवतीं मत्समीपस्थां युधिष्ठिरपतिव्रताम्। विश्वेशाद्दक्षिणे भागे दण्डपाणेः समीपतः। येऽर्च्चयिष्यन्ति भावेन पुरुषा वा स्त्रियोऽपि वा। तेषां कदाचिन्नो भावि भयं प्रियवियोगजाम्। न व्याधिजं भयं क्वापि न क्षुत्तृट्श्लेष्मसम्भवम्। द्रौपदीक्षणतः काश्यां तव धर्मप्रियेऽनघे!। इति दत्त्वा वरान्देव आदित्यः सर्वदः सताम्। शम्भुमाराधयामास धर्मं द्रौपद्युपाययौ। आदित्यस्य कथामेतां द्रौपद्याराधितस्य वै। यः श्रोष्यति नरो भक्त्या तस्यैनः कथमेष्यति। स्कन्द उवाच। द्रौपदादित्यमाहात्म्यं संक्षेपात् कथितं मया। मयूखादित्यमाहात्म्यं शृण्विदानीं घटोद्भव!" "चतुर्थो द्रुपदादित्यः" काशीख० ४६अ० द्रौपदादित्योऽप्यत्र। "इदानीं द्रौपदादित्यं कथयिष्यामि तेऽनघ" तत्र।

द्रुम पु० द्रुः शाखास्त्यस्य म। १वृक्षे अमरः। २पारिजाते ३कुबेरे च मेदि०। "बद्धप्रल्लवपुटाञ्जलिं द्रुमम्" रघुः। "तस्य तद्वर्द्धते नित्यं सिच्यमान इव द्रुमः" मनुः ४किम्पुरुषाधीशभेदे "द्रुमः किम्पुरुषेशश्च उपास्ते धनदेश्वरम्" भा०स० ४१०श्लो० "किंपुरुषाधिराज्यमिव मुनिजनगृहीतजलकलशपरिषिच्यमानद्रुमम्" काद० कृष्णमहिलायां रुक्मिण्यां जाते ५पुत्रभेदे "प्रद्युम्नः प्रथमं जज्ञे शंबरान्तकरः सुतः। द्वितीयश्चारुदेष्णश्च वृष्णिसिंहो महारथः। चारुभद्रश्चारुगर्भः सुदंष्ट्रो द्रुम एव च" हरिवं० १६२अ०। शिविनामदैत्यांशजाते द्वापरयुगीये ६नृपभेदे "यस्तु राजञ्छिविर्नाम दैत्येशः परिकीर्तितः। द्रुम इत्यभिविख्यातः स आसीद्भुवि पार्थिवः" भा०आ० ६७अ०७प्राचीने नृपवरभेदे "उशीनरः शतरथः कङ्को दुलिदुहो द्रुमः" भा०आ०१अ०प्राचीननृपोक्तौ।

द्रुमनख पु० द्रुमस्य नख इव संज्ञात्वेऽपि न णत्वम्। कण्टके शब्दरत्ना०।

द्रुममय पु० नि०। द्रुम+विकारे मयट्। वृक्षविकारे यूपादौ

द्रुममर पु०द्रुमोम्रियतेऽनेन मृ—करणे अप्। कण्टके हारा०।

द्रुमव्याधि पु० द्रुमस्य व्याधिरिव। द्रुमामये १लाक्षायाम् राजनि०। ६त०। २वृक्षरोगे च

द्रुमशीर्ष न० द्रुमस्य शीर्षमिव शीर्षमग्रमस्य। वृक्षतुल्याग्रयुक्ते कुट्टिमभेदे "कपिशीर्षं द्रुमशीर्षं तथा चाखोटशीर्षकम्। इति कुट्टिमभेदाः स्युः शाब्दिकैः समुदाहृताः" शब्दर०। ६त०। २वृक्षाग्रे न०। [शब्दार्थक०।

द्रुमश्रेष्ठ पु० द्रुमेषु श्रेष्ठः। १प्रधानवृक्षे २तालवृक्षे च

द्रुमषण्ड न० द्रुमाणां समूहः द्रुम+षण्डच्। वृक्षसमूहे "जलेषु जलजैश्छन्नं स्थलेषु स्थलजैरपि। पङ्कजै र्द्रुमषण्डैश्च सर्वतः प्रतिभूषितम्" हरिवं०९७अ०

द्रुमसेन पु० राजभेदे स च गविष्ठासुरांशाज्जातः द्वापरयुगीयो नृपभेदः "गधिष्ठस्तु महातेजा यः प्रख्यातो महासुरः। द्रुमसेन इति ख्यातः पृथिव्यां सोऽभवन्नृपः" भा०आ० ६७अ०। [वृक्षस्य रोगे च।

द्रुमामय पु० द्रुमस्यामय इव। लाक्षायां अमरः। ६त०।

द्रुमारि पु०६त०। १हस्तिनि गजे राजनि०२वृक्षनाशकमात्रे च

द्रुमाश्रय त्रि० द्रुम आश्रयो यस्य। १वृक्षाश्रिते २सरटे पुंस्त्री० राजनि०। स्त्रियां जातित्वात् ङीष्।

द्रुमिणी स्त्री द्रुमाणां समूहः खला०समूहे इनि ङीप्। वृक्षसमूहे।

द्रुमेश्वर पु० द्रुमेषु ईश्वर इव श्रेष्ठत्वात्। १तालवृक्षे शब्दार्थक०। २द्रुमाणां श्रेष्ठे च "स्वर्गादिहानयित्वा च पारिजातं द्रुमेश्वरम्" हरिवं०१२६अ०। ३ओषधीशे चन्द्रे च

द्रुमोत्पल पु०द्रुमे उत्पलमिव पुष्पमस्य। कर्णिकारवृक्षे अमरः

द्रुम्म गतौ भ्वा०पर०सक० सेट् निघण्टुः। द्रुम्मति अद्रुम्मीत् दद्रुम्म। निघण्टौ द्रम्मेति पाठान्तरम्।

द्रुवय पु० "द्रोश्च माने वयः" पा०द्रु+माने वय। माने अमरः।

द्रुसल्लक पु० द्रुषु सल्लक इव। पियालवृक्षे शब्दर०।

द्रुह अनिष्टचिन्तने दिवा०पर०सक०वेट्। द्रुह्यति अद्रोहीत्-